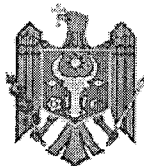

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. P. Rareș, nr.18,
Republica Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+ 373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Chișinău, P.Rareș, 18 street,
Republic of Moldova, MD-2005,
tel./fax:(+373 22) 218768
e-mail: info@csj.md

Nr. 2r-119/19 din 15.03.2019

**Domnului Mihai Poalelungi
Președintele Curții Constituționale a RM**

Prin prezenta, în baza încheierii din 13 martie 2019, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție vă expediază sesizarea Societății cu Răspundere Limitată „Cenagri Prim”, reprezentată de avocatul Roman Doroftei privind controlul constituționalității prevederilor art. 364, alin.(2) Cod de procedură civilă.

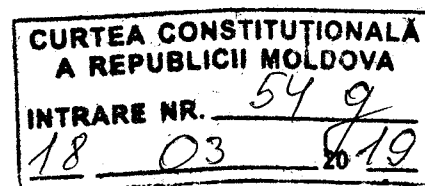
Anexă: copia încheierii din 13.03.2019, cererile privind ridicarea excepției de neconstituționalitate adresată Curții Supreme de Justiție, sesizarea adresată Curții Constituționale a RM.

Cu respect,

**Președintele Colegiului civil,
comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție**

Ex: T.Bradu

T.Vieru

-
- Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Nume/Denumire ...Doroftei..... 2. Prenume ...Roman.....

3. Funcția ...avocat.....

4. Adresa mun.. Chișinău, str. Teilor 5.....

5. Tel./fax079268858.....

6. Numele și prenumele reprezentantului*

7. Ocupația reprezentantului

8. Adresa reprezentantului

9. Tel. 10. Fax

11.

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea Partea a II-a a Notiței Explicative)

Prezenta sesizare are ca obiect exercitarea controlului constituționalității dispoziției de la alin. (2) art. 364 alin. (2) Cod Procedură Civilă, în partea ce vizează sintagma „Cererea de apel se depun cu atâtea copii câți participanți la proces sînt”.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ:

1. Prevederi relevante ale Constituției Republicii Moldova (M.O., 1994, nr.1) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(...)

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale”.

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică”.

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia”.

Articolul 15 Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea”.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 119

Folosirea căilor de atac

Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și organele de stat competente pot exercita căile de atac, în condițiile legii.

Articolul 134

Statutul

„(1) Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova.

(2) Curtea Constituțională este independentă de orice altă autoritate publică și se supune numai Constituției.

(3) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească și garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 135

Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte; (...).”

Articolul 140

Hotărârile Curții Constituționale

„(1) Legile și alte acte normative sau unele părți ale acestora devin nule, din momentul adoptării hotărârii corespunzătoare a Curții Constituționale.

(2) Hotărârile Curții Constituționale sînt definitive și nu pot fi atacate”.

2. Prevederi relevante ale Legii cu privire la Curtea Constituțională, nr.317 din 13 decembrie 1994 (M.O., 1995, nr.8) sunt următoarele:

Articolul 4. Atribuțiile

„(1) Curtea Constituțională:

a) exercită la sesizare controlul constituționalității legilor, regulamentelor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și dispozițiilor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

(2) Competența Curții Constituționale este prevăzută de Constituție și nu poate fi contestată de nici o autoritate publică”.

3. Prevederi relevante ale Codului jurisdicției constituționale, nr.502 din 16 iunie 1995 (M.O., 1995, nr.53-54) sunt următoarele:

Articolul 2. Autoritatea de jurisdicție constituțională

„(1) Unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

(2) Curtea Constituțională garantează supremația Constituției, asigură realizarea principiului separării puterii de stat în putere legislativă, putere executivă și putere judecătorească, garantează responsabilitatea statului față de cetățean și a cetățeanului față de stat”.

Articolul 4. Competența în materie a Curții Constituționale

„(1) În exercitarea jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională:

a) efectuează, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte;

(...)

(2) Se supun controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției Republicii Moldova - 27 august 1994.

(3) Curtea Constituțională examinează în exclusivitate chestiuni de drept”.

4. Prevederi relevante ale Convenției Europene a Drepturilor Omului, în vigoare pentru Republica Moldova din 01.02.1998

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. (...)”.

Articolul 13. Dreptul la un remediu efectiv

„Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale”.

6. Prevederi relevante ale Hotărârii Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova

„53. Pornind de la natura subsidiară a mecanismelor CEDO, statele membre au obligația de a extinde mecanismele de protecție a drepturilor omului la nivel național, în conformitate cu angajamentele ce derivă din procesul de eficientizare a CtEDO, asumate în cadrul Conferințelor de la Interlaken (18-19 februarie 2010), Izmir (26-27 aprilie 2011) și Brighton (19-20 aprilie 2012).

60. Curtea menționează că accesul liber la justiție constituie un aspect inerent al dreptului la un proces echitabil, principiu complex, cuprinzând mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. **Fără un acces efectiv la o instanță, drepturile oferite justițiabililor ar fi iluzorii.**

61. Astfel, dreptul de acces la justiție este înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, care presupune ca justițiabilul să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act constituind o atingere adusă drepturilor sale.

62. Curtea reține că, pentru asigurarea protecției efective a drepturilor omului, nu este suficient a consacra drepturile materiale și a preciza pe cale constituțională condițiile minime

pentru realizarea unei justiții echitabile, condiții întregite cu legi organice cu privire la organizarea și funcționarea instanțelor judecătorești. Este necesar, de asemenea, a stabili unele garanții procedurale de natură să consolideze mecanismele de protecție a acestor drepturi. Prin respectivele garanții procedurale, dreptul la un proces echitabil urmează a fi asigurat, în consecință, efectiv și eficace.

63. Curtea subliniază că dreptul la un proces echitabil presupune *eo ipso* prezumția de conformitate a actelor normative interpretate și aplicate de instanța judecătorească în actul de înfăptuire a justiției cu normele constituționale și legislația internațională.

64. În acest context, Curtea reține că soluționarea unui litigiu nu poate implica promovarea unui drept prin intermediul unor norme neconstituționale.

76. Prin urmare, în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

79. Astfel, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate.

80. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil. Această cale indirectă, care permite cetățenilor accesul la justiția constituțională, oferă de asemenea, posibilitate Curții Constituționale, în calitatea sa de garant al supremației Constituției, să-și exercite controlul asupra puterii legiuitoare cu privire la respectarea catalogului drepturilor și libertăților fundamentale.

82. Curtea reține că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

(1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

(2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

(3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

(4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

86. Curtea reține că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești.

87. Având în vedere cele menționate, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

103. Astfel, Curtea menționează că, în timp ce dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate aparține judecătorilor din cadrul instanțelor judecătorești de toate nivelele, precum și având în vedere caracterul formal al rolului Curții Supreme de Justiție și lipsa competenței acesteia de a se pronunța asupra excepțiilor de neconstituționalitate ridicate de instanțele judecătorești ierarhic inferioare, prevederile literelor a) și g) de la alin. (1) al articolului 135 din Constituție nu pot fi interpretate în sensul restrîngerii dreptului altor instanțe ordinare de a sesiza instanța de jurisdicție constituțională.

107. În același timp, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g), sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza. O astfel de interpretare asigură principiul constituțional al independenței tuturor judecătorilor în soluționarea cauzelor și supremația Constituției în procesul de apărare a drepturilor și libertăților fundamentale”.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

(A se vedea Partea a III-a a Notiței Explicative)

1. Prin hotărârea Judecătorei Drochia (Sediul Glodeni) din 02 octombrie 2018 s-a dispus admiterea acțiunii formulate de „Cosfem Agro” SRL împotriva „Cenagri Prim” SRL privind anularea absolută a contractelor de arendă și încasarea cheltuielilor judiciare.

2. A fost depus apel preliminar de către „Cenagri Prim” SRL și alții.

3. Ulterior, la data de 18.12.2018 „Cenagri Prim” SRL și alții au înregistrat apelurile motivate și taxa de stat, fiind executată încheierea Curții de Apel Bălți din 13.12.2018.

4. În pofida executării cu diligență și bună credință a încheierii Curții de Apel Bălți din 13.12.2018, la data de 14.01.2019 instanța de apel dispune restituirea apelului declarat de către „Cenagri Prim” SRL.

5. A declarat recurs „Cenagri Prim” SRL și alții.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Din rațiunea celor expuse supra, rezultă că norma a cărei constituționalitate se solicită a fi verificată de la alin. (2) art. 364 Cod Procedură Civilă, în partea ce vizează sintagma „Cererea de apel se depun cu atâtea copii câți participanți la proces sînt”, urmează a fi aplicată la soluționarea cererii de recurs depus de SC „Cenagri Prim” SRL.

Astfel, reieșind din prevederile art.7 alin.(3) Cod de procedură penală în coroborare cu Hotărîrea Curții Constituționale, nr.2 din 09.02.2016 pentru interpretarea art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova, se constată că în procesul judecării cauzei, dacă instanța de judecată este sesizată de una din părți asupra neconstituționalității actului aplicabil care poate fi supus controlului constituționalității, judecătorul ordinar sau completul de judecată nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, dar în mod obligatoriu va demara procesul de exercitare a controlului constituționalității invocat de către partea în proces, fiind obligați să suspende judecarea cauzei și să sesizeze Curtea Constituțională, prezentînd direct Curții Constituționale sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.

Cu referire nemijlocită la sintagma de la alin. (2) art. 364 Cod Procedură Civilă, în partea ce vizează sintagma „Cererea de apel se depun cu atâtea copii câți participanți la proces sînt”.

În viziunea noastră instanța de apel s-a limitat la o **examinare formalistă a cererii de apel înaintate la 18.12.2018 prin care au fost înlăturate toate neajunsurile**, în detrimentul principiului rolului dirigitor al instanței judecătorești în proces, consfințit de art. 9 Cod de procedură civilă, deoarece concluziile formulate în încheiere sunt neclare și se exclud reciproc.

Atragem atenția că în încheierea Curții de Apel Bălți din 14.01.2019 **nu sunt indicați care sunt intervenienții accesorii**, fiind inserat doar „*în pricina civilă la cererea de chemare în judecată formulată de SRL „Cosfem-Agro” către SRL”Cenagri-Prim”, SRL”Ghilețchi Miralia”, intervenienți accesorii Primăria s. Balatina r. Glodeni ș.a. privind nulitatea actelor juridice”*.

Prin urmare, **nu este clar câte persoane concrete** sunt în calitate de intervenienți accesorii și câte apeluri erau necesare de depus.

Cu atât mai mult, la materialele cauzei **lipsesc încheierile instanței privind introducerea în proces a intervenienților, numele prenumele și adresa lor**, și alte date de contact a presupușilor intervenienți accesorii.

În plus, considerăm că altor participanți la proces nu li se încalcă drepturile procesuale deoarece conform art. 56 alin. (1) CPC „*Participanții la proces sînt în drept să ia cunoștință de materialele dosarului, să facă extrase și copii de pe ele*”.

Deci, apelurile au fost depuse respectând în totalitate prevederile art. 364-365 CPC.

În plus, unul din argumentele de bază a apelului era anume faptul încălcării de prima instanță a dispozițiilor **art. 388 alin.(1) lit. d) CPC**, or art. 67 CPC stipulează că „*Intervenientul accesoriu poate fi introdus în proces și la cererea uneia dintre părți sau din oficiul instanței.*”

Pornind de la statuarea drepturilor și libertăților persoanei ca valori supreme, se relevă ca instituția apelului împotriva hotărârilor instanței de fond, este menită să asigure protecția efectivă a drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice. În acest context, condițiile stabilite de legiuitor pentru exercitarea apelului împotriva hotărârii instanței de fond trebuie să asigure o îmbinare echitabilă a intereselor părților în proces, *fără a limita accesul liber la justiție.*

Mai mult ca atât, aceste limitări **nu pot îngredi accesul unei persoane** într-o asemenea măsură încât dreptul său la o instanță, în esență, să fie afectat; în cele din urmă, nu va fi compatibil cu articolul 6 § 1 din Convenție, doar dacă nu urmărește un scop legitim și dacă există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit (a se vedea, *Zubac v. Croația* [MC], nr 40160/12, § 78, 05 aprilie 2018, SA *Edificaciones martie Gallego*, de mai sus, la p. 290, § 34, și *Valin Rodríguez v. Spania*, nr 47792/99, § 22).

Relevantă este și jurisprudența CEDO în cauza *Graciovă v. Republica Moldova – nr.43404/08* Hotărârea din 15.1.2019 [Secția a II-a] în care a statuat că Luând în considerare cele expuse, Curtea a stabilit că **interpretarea deosebit de riguroasă a regulilor de procedură și a circumstanțelor cauzei** de către Curtea Supremă de Justiție **a privat reclamanta de dreptul de acces la justiție** (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Stone Court Shipping Company, SA*, § 42). Prin urmare, Curtea a concluzionat că a avut loc o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție”.

În consecință, sub aspectul analizat având în vedere că, „Cenagri Prim” SRL a prezentat dovada achitării plății taxei de stat și apelul motivat în termenul fixat de instanță, considerăm necesar de a invoca faptul că apelanta a îndeplinit cerințele art. 365 CPC.

În consecință, constatarea Curții de Apel Bălți precum că apelanta „Cenagri Prim” SRL nu a îndeplinit în totalitate indicațiile instanței de apel și pe cale de consecință restituind cererea de apel, în condițiile în care acestea **nu au avut o motivare suficientă**, poate fi calificată ca o îngredire a accesului la justiție, a apelantei, garantat de 6 prevederile art. 20 al Constituției RM și art. 5 Cod de procedură civilă, *conform cărora orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngredi accesul la justiție.*

În condițiile respective, considerăm că, prin dispunerea restituirii apelului declarat de „Cenagri Prim” SRL **au fost admise niște formalități exagerate** și neprevăzute de legislația procesuală, ca forme ordinare de respectare pentru accesul liber la justiție, **fiind o măsură neproporțională în îngredirea nejustificată a dreptului la un tribunal.** Or,

principiul proporționalității, presupune că oricare decizie sau măsură adoptată de organele abilitate urmează să se bazeze pe o justă și echitabilă evaluare a faptelor, pe echilibrare adecvată a intereselor implicate, precum și pe o selectare coerentă a mijloacelor și mecanismelor care urmează a fi utilizate în vederea atingerii unui scop predefinit.

Totodată, prin restituirea cererii de apel în litigiu dedus judecătii, s-ar **putea înfrânge principiul echității procedurii civile și îngrădi în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil** și a principiului disponibilității, consfințit în art. 27 Cod de procedură civilă, care statuează expres că, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecătii, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, ceea ce este inadmisibil.

Față de cele ce preced, conchidem că este incertă, confuză și divergentă soluția instanței de apel, care contrar obligațiilor sale pozitive în sensul art. 9 Cod de procedură civilă, nu a luat toate măsurile procedurale pentru buna desfășurare a procesului, pronunțând o încheiere lipsită de putere de convingere.

În particular, pornind de la principiul respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 CEDO, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 CPC, relevant și în jurisprudența CtEDO, în cadrul soluționării cererilor, **urmează să se examineze cu minuțiozitate** fiecare caz concret **pentru a nu admite îngrădirea dreptului persoanei la „un tribunal”**. Or, la soluționarea acestor cereri instanța de apel **nu s-a bazat** pe normele dreptului național, cât și pe prevederile CEDO și jurisprudenței CtEDO.

În raport cu cele expuse, rezultă că într-un mod arbitrar a dispus restituirea apelului atâta timp cât din perspectiva art. 368 CPC stipulează clar doar **2 temeuri de restituire** și anume dacă **cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 (apelul este nemotivat) și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat**, la caz fiind lichidate toate neajunsurile de către apelant.

Analizînd fondul încheierii, avînd în vedere natura procesului, care se referă la un litigiu funciar, îndeplinirea de apelant a indicațiilor instanței de apel, precum și modul de examinare a cauzei descris, considerăm că s-a constatat o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenție. În privința pretensei nemotivări a încheierii judecătorești pronunțate la nivelul Curții de Apel Bălți, după cum a fost subliniat în recursurile anterioare, într-adevăr, ***apelantul și-a îndeplinit datoriile procesuale de motivare a apelului și achitare a taxei de stat***, astfel pot fi cu siguranță soluționate în mod corespunzător în cadrul unor ședințe de judecată, prin audierea tuturor părților, prezentarea probelor acumulate, adoptarea unei hotărîri judecătorești concise cu menționarea normelor aplicabile.

Instanța a ignorat faptul că participanții la proces în virtutea art. 56 CPC ***„sînt în drept să ia cunoștință de materialele dosarului, să facă extrase și copii de pe ele”***, deci careva drepturi ale altor persoane nu au fost lezate de apelant, deoarece ceilalți

participanții sunt în drept de a face cunoștință cu cererile de apel și de a expune propria opinie prin prezentarea referințelor. În plus prevederile art. 364 CPC stipulează că „Participanții la proces pot lua cunoștință de materialele din dosar, de apelurile și referințele depuse, de probele noi prezentate și pot înainta referințe motivate împotriva apelurilor și referințelor”.

Mai mult, Curtea de Apel Bălți **în mod formal a restituit apelurile** și nu s-a pronunțat printr-o decizie mai detaliată, prin urmare, pun la îndoială faptul dacă Curtea trebuia în general să se expună asupra primirii pe rol, ci urma să se pronunțe asupra fondului, avînd în vedere lipsa unui dezavantaj nesemnificativ pentru celelalte persoane. **Punerea pe rol a apelului a fost cu siguranță justificată, luînd în considerare suma taxei de stat achitate**, precum și faptul că chestiunile formulate de către apelant a fost motivate în mod amplu.

În egală măsură, are relevanță și faptul că au fost neglijate și deciziile CEDO, potrivit cărora în cauza *Holub c. Cehiei* ((dec.), nr. 24880/05, 14 decembrie 2010), cerința de a „examina în mod corespunzător”, ar trebui să fie interpretate ca și condițiile privind garantarea unui proces echitabil, care **presupune existența unei căi legale efective care să permită revendicarea drepturilor civile** (Beles și alții împotriva Republicii Cehe, pct. 49). Fiecare justițiabil **are dreptul să prezinte în fața unei instanțe orice contestație referitoare la „drepturile și obligațiile sale cu caracter civil”**.

În opinia mea, soluția de restituire a apelului este contrară condițiilor articolului 6 § 1 CEDO și art. 365 CPC, or această abordare, se echivalează cu neexaminarea corespunderii atenției acordate de către instanța examinării unui dosar, cu cerințele articolului 6 din Convenție cu privire la un proces echitabil, fiind evident faptul că instanța a avut o atitudine părtinitoare și nu a creat posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încît SC „Cenagri Prim” SRL a fost defavorizată în raport cu cealaltă parte.

În această ordine de idei, circumstanțele relatate generează oportunitatea ridicării excepției de neconstituționalitate atîta timp cît **norma respectivă reprezintă o îngrădire a posibilității de a-și valorifica drepturile procedurale** conform normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

În susținerea acestei optici se expune și hotărîrea din 24 mai 2007 [*Cauza Dragotoniu și Militaru-Pidhorni împotriva României*], instanța europeană scoate în evidență principiul generalității legilor, stabilind că chiar din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una din tehnicile tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decît

t la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi, **pentru a evita o rigiditate excesivă** și a se putea adapta la schimbările de situație. Interpretarea și aplicarea unor asemenea texte depinde

de practică, fapt susținut anterior de Curte în cauzele *Kokkinakis împotriva Greciei* [CEDO, 25.05.1993] și *Cantoni împotriva Franței* [CEDO, 15.11.1996]. Tocmai poziția Curții Europene expusă supra, constituie punctul culminant al polemicii ridicate.

Reieșind din cele evocate de mai sus, deducem interpretarea neunitară a terminologiei a cărei neconstituționalitate se ridică, care incontestabil denotă subiectivismul în cadrul actului de înlăptuire a justiției, subiectivism generat tocmai de caracterul ambiguu al textului de lege.

În concluzie, raportînd textul de lege de la alin. (2) art. 364 Cod Procedură Civilă, în partea ce vizează sintagma „Cererea de apel se depun cu atîtea copii cîți participanți la proces sînt”, la aspectele abordate de CtEDO în această materie, ne convingem despre pericolul real ca Republica Moldova să fie condamnată pentru încălcarea art. 6&1 din Convenția Europeană

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

(A se vedea capitolul V al Notiței Explicative)

15.

Reieșind din cele relevate, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția Republicii Moldova, art.4 alin.(1) lit.a), art.24 alin.(1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a), art.39 din Codul jurisdicției constituționale, art. 364 alin.(2) din Codul de procedură civilă

De efectuat controlul constituționalității prevederii de la alin. (2) art. 364 Cod Procedură Civilă, în partea ce vizează sintagma „Cererea de apel se depun cu atâtea copii câți participanți la proces sînt” prin prisma art. 20 și 26 a Constituției RM.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea capitolul VI din Notița Explicativă)

16.

VII - LISTA DOCUMENTELOR

- 17. a)
- b).....
- c)

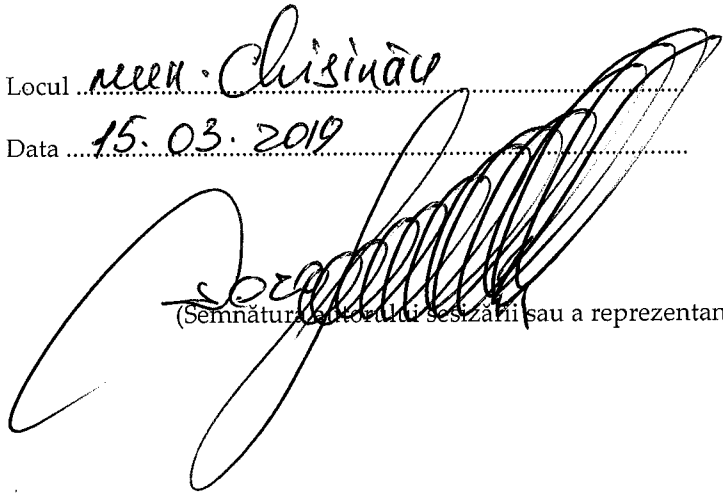
VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

(A se vedea capitolul VIII al Notiței Explicative)

18. Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul *neeu. Chisinau*

Data *15. 03. 2019*

A large, stylized handwritten signature in black ink, written over the signature line and extending upwards and to the right.

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

Dosarul nr. 2r-119/19

Instanța de fond: Judecătoria Drochia, sediul Glodeni – C. Rîmari
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți – E. Grumeza, N. Chircu, S. Procopciuc

ÎNCHEIERE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tatiana Vieru
Nina Vascan
Maria Ghervas

examinând cererea depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Cenagri-Prim”, reprezentată de avocatul Roman Doroftei privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Cosfem-Agro” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cenagri-Prim” și Societății cu Răspundere Limitată „Ghilețchi Miralia”, intervenienților accesorii Primăria s. Balatina r-l Glodeni, Zinaida Aramă, Raisa Albot, Angela Andone, Mihail Antonciuc, Natalia Anaticiuc, Eugeniu Buzatu, Anastasia Buzuleac, Dionisie Bilischi, Iurie Buzatu, Elena Bilischii, Ivan Bodgros, Dumitru Buzuleac, Mihail Boris, Mircea Boboc, Mihail Bilischii, Galina Bosnea, Maria Buzatu, Ana Buzuleac, Gheorghe Buzuleac, Maria Buzuleac, Vasile Albot, Evghenia Botezatu, Victor Buza, Adriana Cazacu, Tatiana Chiperi, Lidia Cibotari, Maria Cheibaș, Nina Ceban, Andrei Căzănescu, Marius Cazulea, Gheorghe Cibotaru, Gheorghe Cebanu, Ecaterina Ciuntu, Iurie Ceremis, Leonid Cazulea, Elena Chifa, Zinaida Cazulea, Vitalie Cazulea, Olga Rurac, Damian Ceremis, Anatoli Căsuță, Vasile Boboc, Elena Stanțieri, Mariana Negru, Zinaida Grabazei, Igor Grosu, Sergiu Grosu, Maria Cazulea, Olga Guțu, Ion Cernocan, Valerie Cheibas, Elena Ceban, Lidia Ceremis, Olga Ciubara, Olga Cebanu, Olga Ceban, Victor Buzuleac, Ivan Buzatu, Valerie Baznat, Lidia Bulat, Victor Buzatu, Emilia Buzuleac, Victor Buzuleac, Corina Buzatu, Tamara Butnariuc, Galina Boboc, Victor Buzuleac, Serghei Boboc, Anastasia Boboc, Gheorghe Antonciuc, Liudmila Buzuleac, Liudmila Cenușă, Iurie Odobescu, Elena Coman, Clavdia Conac, Alexandru Conac, Maria Coman, Valerii Dolinschii, Maria Diaciuc, Nadejda Dolinscaia, Nina Dolinscaia, Elena Dragot, Vitalie Dolinschii, Victor Dulap, Tamara Deciu, Galina Dulap, Iurie Erastov, Anastasia Erastova, Evghenii Gulea, Andrian Gligor, Eugeniu Gașinov, Marina Grosu, Zinovia Gașinova, Nicolae Gîlca, Valentina Guțuleac, Grigore Gașinov, Andrei Gamaniuc, Evghenia Golenoc, Vladimir Golenoc, Ludmila Gîlca, Alexandra Gușan, Zinaida Grosu, Iulia Gurduială, Anatolie Guțuleac, Rodica Guțu, Larisa Guțuleac, Lidia Grosu,

Gheorghe Grosu, Petru Gurduială, Lucia Ghilețchi, Zinaida Gașinova, Alexandru Galușca, Serghei Grosu, Galina Jitariuc, Grigore Jitariuc, Nicolae Jacot, Irina Lișcinscaia, Ion Lupașco, Egor Levin, Ana Lupașciuc, Emilia Mihailov, Vera Minciuc, Radu Mașnic, Lidia Minciuc, Petru Moșac, Piotr Moșac, Zinovia Magdei, Tatiana Morușciac, Vladimir Malschi, Andrei Morozovschi, Larisa Perșina, Grigore Tudor, Serghei Gașinov, Raisa Caroli, Zinaida Grosu, Ion Rotari, Elena Rotari, Andrei Negru, Ion Bagu, Gheorghe Negru, Mihail Nemerenco, Maria Panciuc, Maia Cazac, Vladimir Negritu, Galina Panciuc, Olga Rusu, Nicolae Rusnac, Galina Rusnac, Dumitru Negru, Ion Pușcaș, Alexandru Rotari, Elena Popa, Galina Pavliuc, Iurie Panciuc, Svetlana Rusu, Elena Negru, Tatiana Negru, Nina Negru, Vladimir Panciuc, Tatiana Pavliuc, Ana Orlovscăia, Nadejda Panciuc, Gheorghe Grosu, Larisa Sacaliuc, Nicolai Paladi, Boris Popa, Raisa Pascal, Ivan Sacaliuc, Feodora Toma, Ivan Vodovoi, Mihail Vatamaniuc, Elizaveta Virstiuc, Fiodor Spatari, Ivan Virstiuc, Adrian Strulea, Vasile Strulea, Angela Svistun, Evdochia Savciuc, Lidia Virstiuc, Alexandru Virstiuc, Maria Staver, Ion Strulea, Victoria Strulea, Zinaida Sacaliuc, Valeriu Spatari, Vera Sacaliuc, Victoria Vodovoi, Lucia Spatari, Anatol Vodovoi, Alexei Sidorov, Boris Sacaliuc, Vera Țurcan, Tatiana Stati, Vasile Tacu, Silvia Sandu, Dora Șerban, Vasile Scurtu, Iulia Sainciuc, Oxana Andrițcu, Raisa Tofan, Serghei Sacaliuc, Grigore Tudor, Gheorghe Zaporozjan, Vasile Strulea, Evghenia Ursu, Larisa Strulea, Liudmila Sidorova, Maia Scripcaru, Victor Costăș, Pavel Alacev, Valentin Bodgros, Zinaida Gașinova, Mihail Guțuleac, Ivan Buzuleac, Evghenia Dolinscaia, Ecaterina Vodovoi, Vasile Marcu, Margareta Vatrici, Anatolii Trîntă, Ion Rusu, Nicolae Zburliuc, Tatiana Vodovoi, Galina Vodovaia, Petru Rusu, Ion Vodovoi, Emilia Vodovoi, Anastasia Pascariuc, Lucia Pojar, Ion Mutelica, Tatiana Crețu, Vasile Melinciuc, Petru Scurtu, Stelia Scurtu, Vasile Vodovoi, Profira Maliar, Valeriu Vodovoi, Vasile Zburliuc, Simion Vatamaniță, Leonid Sacaliuc, Nicolae Rurac, Raisa Zburliuc, Lucia Țurcan, Lidia Ostroușco, Orast Marcu, Victor Marcu, Tatiana Marcu, Elena Poleniuc, Zina Mucerschi, Sfetlana Mamot, Oleg Rusnac, Ion Bodareu, Lidia Pojar, Aliona Gherțan, Lidia Rusnac, Xenia Mamot, Alexei Vodovoi, Vera Cebanu, Maria Rurac, Valentina Railean, Nicolai Ceban, Nicolai Lungu, Serafim Pascariuc, Eugen Vatamanița, Elena Lupușor, Anastasia Vatamanița, Elizaveta Pascariuc, Olga Imacova, Victor Jidovanu, Tatiana Diaconu, Irina Maximciuc, Silvia Butnariuc, Viorica Vodovoi, Anastasia Marcu, Evghenia Buzuleac, Vitalii Tataru, Mihail Turea, Nicolae Vodovoi, Valentina Tabaranu, Pavel Minciuc, Andrei Malschi, Vasili Jitariuc, Igor Cobîleățchi, Lucia Pușcaș, Alexandru Roman, Octavian Buzuleac, Marcel Ciobanu, Mihail Schițco, Galina Buleico, Eugen Zagaiciuc, Ivan Părpăuț, Tudor Steclearu, Petru Savca, Vera Nistreanu, Ana Gurduială, Serghei Șova, Evghenia Lupușor, Ilie Vodovoi, Galina Andrițcu, Vasilie Lîsîi, Nicolai Andrițcu, Ivan Șova, Lidia Zburliuc, Silvia Țăbuleac, Ivan Pascariuc, Lidia Lupușor, Ion Minciuc, Ion Andrițcu, Veceslav Secrieru, Ana Părpăuți, Stanislav Potapov, Nicolae Conoval, Felicia Lungu, Anastasia Lungu, Efim Rusnac, Maria Conoval, Maria Savca, Tatiana Ceban, Serafim Andrițcu, Vasile Vodovoi, Daniel Lipinschi, Elizaveta Pascariuc, Vasile Rusnac, Nicolae Vîntu, Anastasia Urusciuc, Valentia Schițco, Marin Lupușor, Raisa Botezatu, Profira Părpăuți, Tamara Macarciuc, Andrian Roșioru, Nicolae

Jitariuc, Galina Ivașco, Ruslan Savca, Vasile Savca, Mihai Andrițcu, Natalia Rusnac, Ecaterina Zburliuc, Olga Lupușor, Tatiana Zburliuc, Maria Pascariuc, Elena Minciuc, Nadejda Roman, Valentin Svistun, Lidia Svistun, Sfetlana Diaciuc, Silvia Rusnac, Ivan Rusnac, Ion Scurtu, Vera Secrieru, Maria Savca, Svetlana Savca, Elizaveta Fuga, Tatiana Crețu și Eduard Lungu cu privire la înlăturarea obstacolelor în gestionarea terenurilor agricole, recunoașterea nulității contractelor de arendă, anularea înregistrării acestora și încasarea cheltuielilor de judecată,

constată:

La 27 octombrie 2017 Societatea cu Răspundere Limitată „Cosfem-Agro” (în continuare SRL „Cosfem-Agro”) s-a adresat cu cerere de chemare în judecată, (ulterior completată) împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Cenagri-Prim”(în continuare SRL „Cenagri-Prim”) și Societății cu Răspundere Limitată „Ghilețchi Miralia” (în continuare SRL „Ghilețchi Miralia”), intervenienților accesorii Primăria s. Balatina r-l Glodeni, Zinaida Aramă, Raisa Albot, Angela Andone, Mihail Antoniu, Natalia Anaticiuc, Eugeniu Buzatu, Anastasia Buzuleac, Dionisie Bilischi, Iurie Buzatu, Elena Bilischii, Ivan Bodgros, Dumitru Buzuleac, Mihail Boris, Mircea Boboc, Mihail Bilischii, Galina Bosnea, Maria Buzatu, Ana Buzuleac, Gheorghe Buzuleac, Maria Buzuleac, Vasile Albot, Evghenia Botezatu, Victor Buza, Adriana Cazacu, Tatiana Chiperi, Lidia Cibotari, Maria Cheibaș, Nina Ceban, Andrei Căzănescu, Marius Cazulea, Gheorghe Cibotaru, Gheorghe Cebanu, Ecaterina Ciuntu, Iurie Ceremis, Leonid Cazulea, Elena Chifa, Zinaida Cazulea, Vitalie Cazulea, Olga Rurac, Damian Ceremis, Anatoli Căsuță, Vasile Boboc, Elena Stanțieri, Mariana Negru, Zinaida Grabazei, Igor Grosu, Sergiu Grosu, Maria Cazulea, Olga Guțu, Ion Cernocan, Valerie Cheibas, Elena Ceban, Lidia Ceremis, Olga Ciubara, Olga Cebanu, Olga Ceban, Victor Buzuleac, Ivan Buzatu, Valerie Baznat, Lidia Bulat, Victor Buzatu, Emilia Buzuleac, Victor Buzuleac, Corina Buzatu, Tamara Butnariuc, Galina Boboc, Victor Buzuleac, Serghei Boboc, Anastasia Boboc, Gheorghe Antoniu, Liudmila Buzuleac, Liudmila Cenușă, Iurie Odobescu, Elena Coman, Clavdia Conac, Alexandru Conac, Maria Coman, Valerii Dolinschii, Maria Diaciuc, Nadejda Dolinscaia, Nina Dolinscaia, Elena Dragot, Vitalie Dolinschii, Victor Dulap, Tamara Deciu, Galina Dulap, Iurie Erastov, Anastasia Erastova, Evghenii Gulea, Andrian Gligor, Eugeniu Gașinov, Marina Grosu, Zinovia Gașinova, Nicolae Gîlca, Valentina Guțuleac, Grigore Gașinov, Andrei Gamaniuc, Evghenia Golenoc, Vladimir Golenoc, Ludmila Gîlca, Alexandra Gușan, Zinaida Grosu, Iulia Gurduială, Anatolie Guțuleac, Rodica Guțu, Larisa Guțuleac, Lidia Grosu, Gheorghe Grosu, Petru Gurduială, Lucia Ghilețchi, Zinaida Gașinova, Alexandru Galușca, Serghei Grosu, Galina Jitariuc, Grigore Jitariuc, Nicolae Jacot, Irina Lișcinscaia, Ion Lupașco, Egor Levin, Ana Lupașciuc, Emilia Mihailov, Vera Minciuc, Radu Mașnic, Lidia Minciuc, Petru Moșac, Piotr Moșac, Zinovia Magdei, Tatiana Morușciac, Vladimir Malschi, Andrei Morozovschi, Larisa Perșina, Grigore Tudor, Serghei Gașinov, Raisa Caroli, Zinaida Grosu, Ion Rotari, Elena Rotari, Andrei Negru, Ion Bagu, Gheorghe Negru, Mihail Nemerenco, Maria Panciuc, Maia Cazac, Vladimir Negritu, Galina Panciuc, Olga Rusu, Nicolae Rusnac, Galina

Rusnac, Dumitru Negru, Ion Pușcaș, Alexandru Rotari, Elena Popa, Galina Pavliuc, Iurie Panciuc, Svetlana Rusu, Elena Negru, Tatiana Negru, Nina Negru, Vladimir Panciuc, Tatiana Pavliuc, Ana Orlovscaia, Nadejda Panciuc, Gheorghe Grosu, Larisa Sacaliuc, Nicolai Paladi, Boris Popa, Raisa Pascal, Ivan Sacaliuc, Feodora Toma, Ivan Vodovoi, Mihail Vatamaniuc, Elizaveta Virstiuc, Fiodor Spatari, Ivan Virstiuc, Adrian Strulea, Vasile Strulea, Angela Svistun, Evdochia Savciuc, Lidia Virstiuc, Alexandru Virstiuc, Maria Staver, Ion Strulea, Victoria Strulea, Zinaida Sacaliuc, Valeriu Spatari, Vera Sacaliuc, Victoria Vodovoi, Lucia Spatari, Anatol Vodovoi, Alexei Sidorov, Boris Sacaliuc, Vera Țurcan, Tatiana Stati, Vasile Tacu, Silvia Sandu, Dora Șerban, Vasile Scurtu, Iulia Sainciuc, Oxana Andrițcu, Raisa Tofan, Serghei Sacaliuc, Grigore Tudor, Gheorghe Zaporozjan, Vasile Strulea, Evghenia Ursu, Larisa Strulea, Liudmila Sidorova, Maia Scripcaru, Victor Costăș, Pavel Alacev, Valentin Bodgros, Zinaida Gașinova, Mihail Guțuleac, Ivan Buzuleac, Evghenia Dolinscaia, Ecaterina Vodovoi, Vasile Marcu, Margareta Vatrici, Anatolii Trîntă, Ion Rusu, Nicolae Zburliuc, Tatiana Vodovoi, Galina Vodovaia, Petru Rusu, Ion Vodovoi, Emilia Vodovoi, Anastasia Pascariuc, Lucia Pojar, Ion Mutelica, Tatiana Crețu, Vasile Melinciuc, Petru Scurtu, Stelia Scurtu, Vasile Vodovoi, Profira Maliar, Valeriu Vodovoi, Vasile Zburliuc, Simion Vatamaniță, Leonid Sacaliuc, Nicolae Rurac, Raisa Zburliuc, Lucia Țurcan, Lidia Ostroușco, Orast Marcu, Victor Marcu, Tatiana Marcu, Elena Poleniuc, Zina Mucerschi, Sfetlana Mamot, Oleg Rusnac, Ion Bodareu, Lidia Pojar, Aliona Gherțan, Lidia Rusnac, Xenia Mamot, Alexei Vodovoi, Vera Cebanu, Maria Rurac, Valentina Railean, Nicolai Ceban, Nicolai Lungu, Serafim Pascariuc, Eugen Vatamanița, Elena Lupușor, Anastasia Vatamanița, Elizaveta Pascariuc, Olga Imacova, Victor Jidovanu, Tatiana Diaconu, Irina Maximciuc, Silvia Butnariuc, Viorica Vodovoi, Anastasia Marcu, Evghenia Buzuleac, Vitalii Tataru, Mihail Turea, Nicolae Vodovoi, Valentina Tabaranu, Pavel Minciuc, Andrei Malschi, Vasili Jitariuc, Igor Cobîleațchi, Lucia Pușcaș, Alexandru Roman, Octavian Buzuleac, Marcel Ciobanu, Mihail Schițco, Galina Buleico, Eugen Zagaiciuc, Ivan Părpăuț, Tudor Steclearu, Petru Savca, Vera Nisteanu, Ana Gurduială, Serghei Șova, Evghenia Lupușor, Ilie Vodovoi, Galina Andrițcu, Vasilie Lîsîi, Nicolai Andrițcu, Ivan Șova, Lidia Zburliuc, Silvia Țăbuleac, Ivan Pascariuc, Lidia Lupușor, Ion Minciuc, Ion Andrițcu, Veceslav Secrieru, Ana Părpăuți, Stanislav Potapov, Nicolae Conoval, Felicia Lungu, Anastasia Lungu, Efim Rusnac, Maria Conoval, Maria Savca, Tatiana Ceban, Serafim Andrițcu, Vasile Vodovoi, Daniel Lipinschi, Elizaveta Pascariuc, Vasile Rusnac, Nicolae Vîntu, Anastasia Urusciuc, Valentia Schițco, Marin Lupușor, Raisa Botezatu, Profira Părpăuți, Tamara Macarciuc, Andrian Roșioru, Nicolae Jitariuc, Galina Ivașco, Ruslan Savca, Vasile Savca, Mihai Andrițcu, Natalia Rusnac, Ecaterina Zburliuc, Olga Lupușor, Tatiana Zburliuc, Maria Pascariuc, Elena Minciuc, Nadejda Roman, Valentin Svistun, Lidia Svistun, Sfetlana Diaciuc, Silvia Rusnac, Ivan Rusnac, Ion Scurtu, Vera Secrieru, Maria Savca, Svetlana Savca, Elizaveta Fuga, Tatiana Crețu și Eduard Lungu cu privire la înlăturarea obstacolelor în gestionarea terenurilor agricole, amplasate în extravilanul s. Balatina r-nul Glodeni și anume care se află în gestiunea SRL „Cosfem-Agro”, recunoașterea nulității contractelor de arendă începând cu numărul 001 până la 364, încheiate între SRL

„Cenagri-Prim” și proprietarii loturilor de teren agricol, ca fiind încheiate contrar prevederilor legale, cu anularea înregistrării și radierea înscrisurilor din Registrul contractelor de arendă a terenurilor și altor bunuri agricole și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 02 octombrie 2018 a Judecătoriei Drochia, sediul Glodeni s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Cosfem-Agro”. (f.d. 119-171, vol. XII)

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la data de 04 iunie 2018 și 25 octombrie SRL „Cenagri Prim”, reprezentată de avocatul Roman Doroftei, au contestat-o cu apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond. (f.d. f.d.21-22, 23-24, 39-41, vol.XI)

La 08 octombrie 2018 și 09 octombrie 2018 au depus cereri de apel nemotivate și Mihail Antoniu, Octavian Buzuleac, Ana Buzuleac, Anastasia Erastov, Iurie Erastov, Lidia Virstiuc, Alexandru Virstiuc, Grigore Tudor, Liudmila Sidorova, Ion Cernocan, Simion Vatamanița, Nicolae Andrițcu, Anastasia Vatamanița, Anatolie Trînta, solicitând casarea hotărârii instanței de fond. Totodată, au solicitat și scutirea de la achitarea taxei de stat. (f.d. f.d.25,26, 27, 28,29,30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, vol. XI)

Prin încheierea din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost respinsă cererea apelanților Mihail Antoniu, Octavian Buzuleac, Ana Buzuleac, Anastasia Erastov, Iurie Erastov, Lidia Virstiuc, Alexandru Virstiuc, Grigore Tudor, Liudmila Sidorova, Ion Cernocan, Simion Vatamanița, Nicolae Andrițcu, Anastasia Vatamanița și Anatolie Trînta cu privire la scutirea de la plata taxei de stat la depunerea apelului, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de către SRL „Cenagri Prim”, Mihail Antoniu, Octavian Buzuleac, Ana Buzuleac, Anastasia Erastov, Iurie Erastov, Lidia Virstiuc, Alexandru Virstiuc, Grigore Tudor, Liudmila Sidorova, Ion Cernocan, Simion Vatamanița, Nicolae Andrițcu, Anastasia Vatamanița și Anatolie Trînta, fiindu-le acordat un termen până la 11 ianuarie 2019 pentru prezentarea de către apelanți cu semnătură olografă a apelului motivat în copii pentru toți participanții la proces și a dovezii de plată a taxei de stat și anume SRL „Cenagri Prim” în mărime 6 552 lei, iar Mihail Antoniu, Octavian Buzuleac, Ana Buzuleac, Anastasia Erastov, Iurie Erastov, Lidia Virstiuc, Alexandru Virstiuc, Grigore Tudor, Liudmila Sidorova, Ion Cernocan, Simion Vatamanița, Nicolae Andrițcu, Anastasia Vatamanița și Anatolie Trînta a câte 202,50 lei, cu înregistrarea acestora până la data limită în cancelaria instanței de apel. Totodată, s-a explicat apelanților că în caz de neîndeplinire în termenul stabilit a indicațiilor instanței de apel, cererile de apel vor fi restituite fără examinare. (f.d. 178-180, vol.XII)

Prin încheierea din 14 ianuarie 2019 a Curții de Apel Bălți s-au restituit cererile de apel depuse de către SRL „Cenagri Prim”, Mihail Antoniu, Octavian Buzuleac, Ana Buzuleac, Anastasia Erastov, Iurie Erastov, Lidia Virstiuc, Alexandru Virstiuc, Grigore Tudor, Liudmila Sidorova, Ion Cernocan, Simion Vatamanița, Nicolae Andrițcu, Anastasia Vatamanița și Anatolie Trînta din motivul că nu au fost executate pe deplin indicațiile instanței de apel stabilite prin

încheierea din 13 decembrie 2018 și anume apelații nu au prezentat copii pentru toți participanții la proces. (f.d.17-19, vol. XIII)

Nefiind de acord cu încheierea instanței de apel, la 22 ianuarie 2019 SRL „Cenagri Prim”, avocatul Roman Doroftei în interesele SRL „Cenagri Prim”, Anastasia Erastov, Grigore Tudor, Simion Vatamanița, Nicolae Andrițcu, Ana Buzuleac, Mihail Antoniu, Octavian Buzuleac, Anastasia Vatamanița, Lidia Virstiuc, Ion Cernocan, Iurii Erastov, Alexandru Virstiuc, Liudmila Sidorova și Anatolii Trînta au declarat recurs, prin care au solicitat casarea încheierii contestate, cu restituirea cauzei spre judecare, invocând că în calitate de apelanți au executat încheierea de a nu da curs apelurilor, prezentând apelurile motivate și dovada achitării taxei de stat, însă instanța de apel pe motiv formal și anume neprezentarea cererilor de apel în copii pentru toți participanții la proces a restituit apelurile. (f.d. 21-24, 25-28, 46-47, 50-51, 54-55, 58-59, 62-63, 66-67, 70-71, 74-75, 78-79, 82-83, 86-87, 90-91, 94-95, 99-100, vol. XIII)

Avocatul Roman Doroftei în interesele SRL „Cenagri Prim” la data de 06 februarie 2019 a depus supliment la cererea de recurs, menținându-și solicitările inițiale. (f.d. 129-130, vol. XIII)

La 06 februarie 2019 SRL „Cenagri Prim”, reprezentată de avocatul Roman Doroftei a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, prin care a solicitat emiterea unei încheieri asupra ridicării excepției de neconstituționalitate privind controlul constituționalității prevederilor alin. (2) al art. 364 din Codul de procedură civilă, în partea ce vizează sintagma „cererea de apel se depune cu atâtea copii câți participanți la proces sunt”. (f.d. 121-128, vol. XIII)

Avocatul Roman Doroftei în interesele SRL „Cenagri Prim” la data de 27 februarie 2019 a depus cerere suplimentară de ridicare a excepției de neconstituționalitate. (f.d. 165-174, vol. XIII)

Examinând cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă de către avocatul Roman Doroftei, în interesele SRL „Cenagri Prim”, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale.

În conformitate cu art. 12¹, alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea, cumulativ, a condițiilor strict-obligatorii prevăzute la art. 12¹, alin. (2) al Codului de procedură civilă.

În speță, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate constituie prevederile alin. (2), art. 364 din Codul de procedură civilă în partea ce vizează sintagma „cererea de apel se depune cu atâtea copii câți participanți la proces sunt”.

Prin prisma art. 135, alin. (1), lit. a) din Constituția Republicii Moldova în colaborare cu art. 4 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317-XIII din data de 13 decembrie 1994 rezultă că Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.

Colegiul atestă că obiectul excepției de neconstituționalitate face parte din categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, excepția este ridicată de către avocatul Roman Doroftei în interesele SRL „Cenagri Prim”, care este parte a prezentului litigiului, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei.

Totodată, s-a constatat că o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile invocate de solicitant nu există, motiv din care cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate urmează a fi admisă.

Instanța de recurs menționează că cererea de sesizare a Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor indicate supra, depusă de către SRL „Cenagri Prim”, constituie o prerogativă a părții din proces, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.

Cu referire la acest aspect, Colegiul subliniază că obiectul recursului cu care a fost sesizată instanța de recurs îl constituie încheierea din data de 14 ianuarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au restituit cererile de apel depuse de către SRL „Cenagri Prim”, Mihail Antonuc, Octavian Buzuleac, Ana Buzuleac, Anastasia Erastov, Iurie Erastov, Lidia Virstiuc, Alexandru Virstiuc, Grigore Tudor, Liudmila Sidorova, Ion Cernocan, Simion Vatamanița, Nicolae Andrițcu, Anastasia Vatamanița, Anatolie Trînta din motivul că nu au fost executate indicațiile instanței de apel stabilite prin încheierea din 13 decembrie 2018 și anume apelanții nu au prezentat copii pentru toți participanții la proces, așa cum stabilește art. 364, alin.(2) Cod de procedură civilă. (f.d.17-19, vol.XIII)

Prin urmare, prevederile legale a căror control constituțional se solicită de către avocatul Roman Doroftei în interesele SRL „Cenagri Prim” sunt pertinente soluționării litigiului dedus judecătii, ori excepția de neconstituționalitate este ridicată asupra prevederilor art. 364, alin.(2) Cod de procedură civilă.

În urma celor relatate Colegiul civil comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de către avocatul Roman Doroftei în interesele SRL „Cenagri Prim” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „cererea de apel se depune cu atâtea copii câți participanți la proces sunt” din art. 364, alin.(2) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 ale Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se admite cererea depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată, „Cenagri Prim”, reprezentată de avocatul Roman Doroftei, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se transmite Curții Constituționale sesizarea Societății cu Răspundere Limitată „Cenagri Prim”, reprezentată de avocatul Roman Doroftei privind controlul constituționalității prevederilor art. 364, alin.(2) Cod de procedură civilă.

Se amână examinarea cauzei în ordine de recurs pentru data de 24 aprilie 2019.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

/semnătura/

Tatiana Vieru

judecătorii

/semnătura/

Nina Vascan

/semnătura/

Maria Ghervas

Copia corespunde originalului

Maria Ghervas